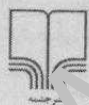

سده‌ی نوزدهم
تاریخ فلسفه‌ی راتلج
ویراستاری: ال. تن
جلد هفتم
ترجمه‌ی حسن مرتضوی

نویسنده: پل آوِر: تاریخ فلسفه‌ی راتلج / ترجمه‌ی حسن مرتضوی؛ ویراستار: سی. تایلور
مختصات: تهران، نشر چشمه، ۱۳۹۶

مشخصات ظاهری: ۶۷۲ ص

س: فا. ۵۱۰، ۳: ۲۴

شابک: ۷۰-۹۳۷ ۲۲۹-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت رستخیز: فیبا

یادداشت: نام ویراستار: Plato، ۹۹۷ جلی

یادداشت: نام ویراستار: مختلف متفاوت می‌باشد.

یادداشت: مترجم جلد دوم: م. علی معظمی است. یادداشت: ج. ۱ (چاپ دوم: ۱۳۹۳) (فیبا)

یادداشت: ج. ۲ (چاپ اول: دوم: ۱۳۹۲) یادداشت: ج. ۳ (چاپ اول: ۱۳۹۱) (فیبا)

یادداشت: ج. ۳-۴ (چاپ دوم: ۱۳۹۳)

یادداشت: ج. ۶ (چاپ اول: ۱۳۹۲) (فیبا)

یادداشت: ناشر جلد سوم و چهارم: پویند

یادداشت: ناشر جلد دوم: گیسو است.

یادداشت: کتاب‌نامه

مترجم: ج. ۱. از آغاز تا افلاطون - ج. ۲. از ارسطو تا ویراستار دیوید فورلی -

ج. ۳. فلسفه‌ی سده‌های میانه - ج. ۴. رئالیسم و عقل‌باور: سده - ج. ۵. فلسفه‌ی بریتانیایی و عصر روشنگری / ویراستار: م. علی معظمی

ج. ۶. عصر ایده‌آلیسم آلمانی / ویراستار: رابرت سی. سولومون، کتاب - ج. ۷. سده‌ی نوزدهم / ویراستار: سی. ال. تن

موضوع: سقراط، ۴۶۹-۳۹۹ ق م

موضوع: افلاطون، ۴۲۷-۳۴۷ ق م

موضوع: فلسفه‌ی قدیم

موضوع: فیلسوفان پیش از سقراط

شناسه‌ی افزوده: تیلور، کریستوفر چارلز ویستن، ۱۹۳۶ م. ویراستار

شناسه‌ی افزوده: (Taylor, C. C. W. (Christopher Charles Whiston)

شناسه‌ی افزوده: مرتضوی، حسن، ۱۳۴۰، مترجم

شناسه‌ی افزوده: معظمی، چهرمی، علی، ۱۳۵۳، مترجم

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۰ / ۲ / BT1۷

رده‌بندی دیویی: ۱۸۳ / ۲

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۱۹۹۴۸۵۹

cheshmehpublication

cheshmehpublication

www.cheshmeh.ir

رده‌بندی نشر چشمه: فلسفه

تاریخ فلسفه‌ی راتلج (جلد هفتم)

م.سده‌ی نوزدهم -

ویراستاران: سی. ال. تن
ترجمه‌ی حسن مرتضوی
ویراستار: علی معظمی

مدیر هنری: مجید عباسی

لیتوگرافی: باختر

چاپ: تاجیک

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول: بهار ۱۳۹۷، تهران

ناظر فنی چاپ: یوسف امیرکیان

حق چاپ: انتشار محفوظ و مخصوص نشر چشمه است.

هرگوب، فتیاس و تفاده / این اثر، مشروط به دریافت اجازه‌ی کتبی ناشر است.

۱۵ - ۶۰۶ - ۹۱ - ۳۹ - ۶۰۰ - ۹۷۸

دفتر مرکزی فروش نشر چشمه:

تهران، کارگر شمالی، تقاطع بزرگراه شهید گما، کوچه‌ی چهارم، پلاک ۲.

تلفن: ۳۳۳۶۰

کتابفروشی نشر چشمه: تهران، خیابان کریم‌خان زند، نبش میرزای شب‌ری، ۱۰۷.

تلفن: ۸۸۹۰۷۷۶۶

کتابفروشی نشر چشمه‌ی گورش:

تهران، بزرگراه ستاری شمال، نبش خیابان پیامبر مرکزی، مجتمع تجاری حورش، طبقه ۴.

تلفن: ۴۴۹۷۱۹۸۸

کتابفروشی نشر چشمه‌ی آرن:

تهران، شهرک قدس (غرب)، بلوار فرحزادی، نرسیده به بزرگراه نیایش، خیابان حافظی، نبش میدان ۴، رمقه.

مجتمع تجاری آرن، طبقه‌ی ۲.

تلفن: ۷۵۹۳۵۴۵۵

کتابفروشی نشر چشمه‌ی بابل:

بابل، خیابان شریعتی، روبه‌روی شیرینی‌سرای بابل.

تلفن: (۰۱۱)۳۲۴۷۶۵۷۱

کتابفروشی نشر چشمه‌ی پریس:

تهران، پاسداران، نبش گلستان یکم، مجتمع پریس، طبقه‌ی ۲.

تلفن: ۹۱۰۰۱۲۵۸

فهرست

۷.....	توضیحی درباره‌ی جلد هفتم
۹.....	پیش‌گفتار و پراستاران اصلی
۱۳.....	سپاس‌گزاری
۱۵.....	درباره‌ی نویسندگان
۱۹.....	گاه‌شمار
۲۹.....	مقدمه / سی. ال. تن
۳۵.....	۱. فایده‌باورهای آغازین / جی. ال. ویلیامز
۷۳.....	۲. فلسفه‌ی علم و علم اخلاق هیول / استروان جیکوبز
۱۱۶.....	۳. جی. اس. میل: اخلاق و سیاست / آر. اف. خان
۱۶۳.....	۴. جی. اس. میل: منطق و متافیزیک / جان اسکروپسکی
۱۹۷.....	۵. سیجویک / اس. ای. جی. کوادی
۲۳۵.....	۶. کنت و پوزیتیویسم / دابرت براون
۲۷۵.....	۷. نیچه / رابین اسمال
۳۱۵.....	۸. دیلتای / مایکل لسناف
۳۶۳.....	۹. منطق و فلسفه‌ی ریاضیات در سده‌ی نوزدهم / جان استیل‌ول
۴۰۴.....	۱۰. فلسفه‌ی زیست‌شناسی در سده‌ی نوزدهم / جادیش هاتیانگادی
۴۳۹.....	۱۱. جدایی روان‌شناسی از فلسفه: مطالعاتی در علم ذهن از ۱۸۷۹ - ۱۸۱۵ / ادوارد. اس. رید
۵۲۴.....	۱۲. پراگماتیسم امریکایی / پیرس جریل میساک
۵۵۸.....	۱۳. پراگماتیسم امریکایی / جیمز جی. ای. تیلز

۵۹۵		۱۴. گرین، بوزانتکت و فلسفه‌ی انسجام / جرالد اف. گاوس
۶۳۴		۱۵. برادلی / تی. ال. اس. اسپریگ
۶۶۵		واژه‌نامه
۶۶۹		نمایه

www.ketab.ir

پیش‌گفتار ویراستاران اصلی

تاریخ فلسفه، همان‌طور که از نامش برمی‌آید، بیانگر وحدت دورشته‌ی بسیار متفاوت است که هر کدام قیدوبندهای جدی، بر دیگری تحمیل می‌کند. تاریخ فلسفه به عنوان تمرینی در تاریخ اندیشه‌ها مبتنی بر آن است که فرد با «دیدگاهی متکی بر دوران» درک کاملی از این موضوع داشته باشد که ممکن مورد بررسی چگونه به پرسش‌های خویش پاسخ می‌داده‌اند و چارچوب مفهومی‌شان برای بررسی موضوع‌ها و فرضیه‌ها و هدف‌های‌شان، و نقاط کور و سهو و خطای‌شان چه بوده است. اما ما به عنوان تمرینی در فلسفه، درگیر وظایفی بیش از توصیف هستیم. در تلاش‌های ما جنبه‌ی انتقادی تعیین‌کننده‌ای وجود دارد: به همان اندازه که در جست‌وجوی یک استدلال هستیم در پی اقصای آن نیز هستیم، زیرا این امر به یک اندازه بر ما بستگی که ذهن‌مان را اشغال می‌کند و نیز بر تحول اندیشه‌ی فلسفی تأثیر می‌گذارد.

به این ترتیب، تاریخ فلسفه از کارورزش عمل توازن‌بخش ظریفی را می‌طلبد. ما در حالی این نوشته‌ها را می‌خوانیم که از بازنگری تاریخی کاملاً سود می‌بریم. می‌توانیم بگوییم چرا نقش‌های ناچیز ناچیز باقی ماندند و در کجا نظام‌های بزرگ فروپاشیدند: گاهی در نتیجه‌ی فشارهای درونی، گاهی به دلیل ناکامی در چیرگی بر موانع گذرناپذیر، گاهی به دلیل تغییر چشم‌گیر فناوری یا جامعه‌شناختی، و اغلب اوقات به این دلیل که تغییری در سبک یا علایق فکری رخ داده بود. با این همه، به دلیل

تداوم علاقه‌ی فلسفی مان به بسیاری از همین مسائل، نمی‌توانیم مایوسانه به این آثار بنگریم. می‌خواهیم بدانیم چه درس‌هایی را می‌توان از ناکامی‌های بی‌اهمیت یا سترگ فراگرفت: بیشتر اوقات خواهان کشف مناسبتی معاصر در نظریه‌ای نادیده گرفته شده یا بازنگری در این موضوع هستیم که آیا آن «ناکامی سترگ» در حقیقت ناکامی شمرده می‌شده یا جلوتر از زمان خود و شاید حتا جلوتر از مؤلفش رخ داده بوده.

بنابراین، خود را شبیه به آن «مترجم افراطی» افسانه‌ای می‌یابیم که فیلسوفان جدید را مجذوب می‌کرد، مترجمی که می‌کوشید اندیشه‌های نویسنده را در چشمان چشمان فرهنگی‌اش و در همان حال در چشمان ما درک کند. این وظیفه‌ای است بس عظیم. بسیاری اوقات در این مسئولیت تاریخی شکست می‌خوریم، زیرا علایق فلسفی ما، بسیار قدرتمندند یا آن‌ها را نادیده می‌گیریم چون شیفته‌ی آن‌ها شده‌ایم. اما ماهیت فلسفه به گونه‌ای است که مجبوریم بر هر دو تکنیک مسلط شویم. زیرا یادگیری تاریخ فلسفه فقط به حالش کشیدن زمان گذشته یا درگیری با آن نیست، بلکه عنصری است اساسی در فهم هر هیت فلسفه — در فهم این که چگونه فلسفه به نحو جدایی‌ناپذیری با تاریخ و علم گره خورده و با این همه از آن‌ها جداست.

تاریخ فلسفه‌ی راتلج بررسی همان‌مند تاریخ فلسفه، از آغازگاه‌های آن تا زمان کنونی، است. هدف آن بحث عمیق دربارۀ روش پیشرفت‌های عمده‌ی فلسفی است و با این هدف بیشترین فضا به آن دسته از افراد اختصاص داده شده است که عموماً از فیلسوفان بزرگ شمرده می‌شوند. اما شخصه‌هایی که اهمیت‌تر نیز نادیده گرفته نشده‌اند و امید می‌رود که خواننده بتواند، در این ده مجلد تاریخ دست‌کم به اطلاعات پایه‌ای درباره‌ی هر فیلسوف مهم گذشته و حال دست یابد.

اندیشه‌ورزی فلسفی در خلوت و جدا از سایر فعالیت‌های انسانی رخ نمی‌دهد، و تاریخ کنونی می‌کوشد فیلسوفان را در بستر فرهنگی و به‌ویژه علمی زمانه‌ی خود قرار دهد. در حقیقت، برخی فیلسوفان فلسفه را صرفاً جنبی و تابع علوم طبیعی می‌دانند؛ اما حتا اگر این دیدگاه را رد کنیم، نمی‌توان انکار کرد که علوم تأثیر زیادی بر آن چه اکنون فلسفه تلقی می‌شود داشته است و باید تأثیر یادشده را آشکارا مطرح کرد. هدف

این نیست که این مجلدات پیشینه‌ای صرف از عواملی ارائه کنند که بر اندیشه‌ورزی فلسفی تأثیر می‌گذارند؛ فلسفه رشته‌ای است با معیارهای خویش برای استدلال‌ورزی، و عرضه‌داشت نحوه‌ی پیشرفت این استدلال‌ها دغدغه‌ی عمده‌ی این تاریخ است.

شاید با بیان «آن‌چه اکنون فلسفه تلقی می‌شود» این برداشت را ایجاد کرده باشیم که گویی اکنون دیدگاه واحدی درباره‌ی این‌که فلسفه چیست وجود دارد. مسلماً چنین مقصودی نداریم؛ برعکس، در میان کسانی که خود را فیلسوف می‌نامند تفاوت‌های جدی در ماهیت موضوع‌شان وجود دارد. این تفاوت‌ها در حال حاضر در وجود دو مذهب عمده، اندیشه که معمولاً به عنوان فلسفه‌ی «تحلیلی» و «قاره‌ای» توصیف می‌شوند بارز است. ما در نقش ویراستاران اصلی این تاریخ قصد نداریم در این مجادله جانب‌داری داشته باشیم. نگرش ما متکی بر رواداری است و امیدواریم این مجلدات به درک این دو گونه فکری و موضوع‌کنونی‌شان رسیده‌اند یاری برسانند. و آخرین توضیح: فلسفه با وارثان خاص خود مدت‌های طولانی موضوعی بسیار فنی شمرده می‌شد. قصد ما این است که این تاریخ نه تنها برای متخصصان، بلکه برای خوانندگان عام هم قابل استفاده باشد. سعی نیل به این مقصود، کوشیدیم هر فصل به سبک قابل فهمی نوشته شود و چون و چرا پاره‌ای از موضوعات فنی اجتناب‌ناپذیر بود در هر مجلد و از هاله‌ای را برای اصطلاحات فنی حفظ کرده‌ایم. به این ترتیب، امیدواریم این مجلدات به درک گسترده‌تر موضوعی یاری رساند. لاترین اهمیت را برای تمامی اندیشمندان در بردارد.